

In memoriam Ruth Brouwer (1930-2020)

Op 25 oktober 2020 overleed de beeldhouwster en medailleur Ruth Brouwer op negentigjarige leeftijd. Op de foto uit 1996 is zij 66 jaar oud (afbeelding 1). Haar penningen waren regelmatig te zien bij galerie IMAGO in Amsterdam en in de Quist-vitrine van Museum Beelden aan Zee.

Brouwer was een kleurrijk figuur om te zien, met fleurige kleding en gulle lach. Daarbij maakte ze sculpturale penningen, meestal met mensen erop, die bij verzamelaars zeer geliefd zijn. In totaal zijn er 54 exemplaren bekend, aldus de catalogus van Hans de Koning 4).

Nr. 1. Ruth Brouwer in 1996.

Penningen

Omdat u alles kunt nalezen, noem ik maar een paar zaken. Brouwer is 7 juni 1930 geboren en op 25 oktober 2020 overleden. Zij groeide op in de 1ste Jan van der Heydenstraat vlakbij het Sarp-hatipark waar ze later veel vertoefde. Een schetsboekje ging altijd mee en daaruit kwamen diverse ideeën voor penningen.

Er staan voornamelijk mensen en kinderen op, soms met een leuke of wijze tekst.

Mensen komen bij haar op de eerste plaats, maar ook katten waren onderwerp. Zij werkte realistisch en met een hoog reliëf. Echte beeldhouwpenningen, waarbij de afbeeldingen met zorg op het vlak zijn gezet.

De eerste penning is: **Sarphatipark** (afbeelding 2). Daarop staat een moeder, een kinderwagen met twee kinderen, in een verdiept vlak. Op de keerzijde staat de naam van het park in sierlijke letters en die lopen door in de opgehoogde en gladde rand (afbeelding 2a).

Nr. 3. Dorus Brouwer vijf jaar, 65 mm Ø brons, 1958. Ruth Brouwer

Nr. 2a. Tekst op de keerzijde Sarphatipark, 75 mm Ø brons, 1958. Ruth Brouwer

Nr. 3a. Jongetje op step, 65 Ø mm brons, 1958. Ruth Brouwer

Nr. 2. Sarphatipark, 75 mm Ø brons, 1958. Ruth Brouwer

Vroeger had ze een cursus kalligrafie gedaan. Haar zoon Dorus fungeerde meerdere malen als model. Deze is **Dorus Brouwer vijf jaar** met muts (afbeelding 3). Op de keerzijde snelt de jongen op zijn step voort. Met de tekst: DORUS BROUWER VIJF JAREN OUD (afbeelding 3a).

Een ander fragiel **Kinderportretje** zag ik liggen in Museum Beelden aan Zee, toen de conservatrice Jadwiga Pol-Tyszkiewicz, een la opentrok (afbeelding 4). Het meisje kijkt naar rechts. Verder kan ik u weinig vertellen over deze onbekende penning, want tijdens het schrijven was het museum door corona gesloten. Het is een intrigerend portretje en zo te zien

moet deze in het begin van haar carrière geboetseerd zijn.

Nr. 4. Kinderportretje, 47x52. 1957. (collectie MBAZ). Ruth Brouwer

De volgende penning heeft de titel **Moederdag** (afbeelding 5). Of het een zelfportret met haar kinderen is weet ik niet, ze kan het ook gezien hebben in het Sarphatipark.

Nr. 5. Moederdag, 82 mm Ø brons, 1968. Ruth Brouwer

Twee kinderen, waarvan de een iets groter, houden een tak of bloemen vast die samen een ereboog vormen boven hun moeder. Ook hier is het vlak iets verdiept en zodoende komen de figuren beter naar voren. Op de keerzijde staan bloemen met de tekst: Moederdag (afbeelding 5a).

Voor de Vereniging voor Penningkunst (VPK) maakte zij de penning **Zomer** in 1969 en in 1986 **Duifje** (afbeelding 6). Een duif met een olijfblad in haar snavel staat op de voorzijde.

Nr. 5a. Tekst op de keerzijde van Moederdag, 82 mm Ø brons, 1968. Ruth Brouwer

Op de andere zijde wordt het vlak geheel gevuld met de tekst: **en zie / een vers / olijfblad / was in haar / snavel / Gen 6:11.** (afbeelding 6a).

Nr.6. Duifje, 44 mm Ø brons, VPK 1986-1. Ruth Brouwer

Nr.6a. Tekst op de keerzijde Duifje, 44 mm Ø brons, VPK 1986-1. Ruth Brouwer

Op de voorzijde van **Stichting Brentano** is een man en een vrouw op leeftijd te zien. Ze staan tegenover elkaar en hou-

den zich bij de ellebogen vast (afbeelding 7).

Nr. 7. Stichting Brentano, 70 mm Ø brons, 1974. Ruth Brouwer

De vrouw draagt een opvallende schort met bloempatronen bedrukt. Ze worden omringd door de tekst: **Stichting Brentano Amstelveen.** Aan de onderrand het jaartal **1974.** De keerzijde wordt gevuld met de tekst binnen de parelrand: **hij van 95 / feliciteert / haar van 95 / hij wenst haar / vreugde en gerief / met een klopje op z'n / schouder zegt ze / dank je wel / kindlief /.** (afbeelding 7a).

Nr. 7a. Tekst op de keerzijde van Stichting Brentano, 70 mm Ø brons, 1974. Ruth Brouwer

Stichting Brentano Amstelveen is gespecialiseerd in wonen, zorg en dienstverlening aan ouderen in Amstelveen, die terug gaat tot 1825 staat op hun website. Op de penning **Lente** is een portret te zien van een jong meisje met een weel-

derig bos haar (afbeelding 8).
Op de keerzijde rent een kind met een
ballon. Op de achtergrond is een stad
getekend (afbeelding 8a).

Nr. 8 en 8a. *Lente*, 96 mm Ø brons, 1980.
Ruth Brouwer

Mijn favoriete model is **Laat het leven**
(afbeelding 9).

Nr. 9. *Laat het leven sober zijn*, 85 mm Ø
brons, 1980. Ruth Brouwer

Het zou een zelfportret kunnen zijn, want de
afbeelding en tekst wijzen daarop. De tekst

op de keerzijde is: LAAT HET LEVEN SOBER
ZIJN MAAR VOL FEESTEN (afbeelding 9a).

Nr. 9a. *Tekst Laat het leven sober zijn*, 85
mm Ø brons, 1980. Ruth Brouwer

Persoonlijke herinneringen.

Een paar keer ben ik bij haar thuis geweest
in de Rapenburgerstraat. Ondanks haar kat-
ten, waren er muizen die zij bijvoerde. Ze ver-
telde dat er eens een vrouw een penning
kwam kopen en die een week later terug-
kwam met haar man om de woning te be-
kijken. Die kwam er dus niet meer in. Ze was
recht door zee en nam geen blad voor de
mond. Daarbij was ze erg slim en mondig
was ze ook, want als iemand commentaar
op haar werk had zei ze: 'Maak er eerst
zelf maar een, dan praten we verder'.

Brouwer was altijd aan het werk op de
15 jaar na, toen zij haar moeder verzorgde.
Zij had op jonge leeftijd een jaar in
Noorwegen gewoond, omdat het daar
zo goed beviel. In haar lelijke eend (CV
2) reisde de kunstenaress overal naar toe
met haar zoon Dorus. Ze bezochten lan-
den als Duitsland, Zwitserland, Frankrijk en
Portugal om enkele te noemen. Slapen
deden ze in de auto. Meer van deze per-
soonlijke ontboezemingen kunt u vinden
in De MUNTkoerier van april 2010.

Het artikel dat Esser schreef is informa-
tief over haar persoon en academielijd.
Brouwer kwam mijn vrouw en ondergete-
kende regelmatig bezoeken en bracht
dan een zelfgebakken appeltaart of een
gebreide trui mee, want breien deed ze
graag.

Afscheid

De laatste tentoonstelling was in Museum
Beelden aan Zee ter ere van haar 80ste
verjaardag van 25 mei 12 september
2010.

Nr. 10. Ruth Brouwer bij Galerie Couzis in
Gameren, 1996.

Ruth Brouwer heeft de respectabele leef-
tijd van 90 bereikt. Helaas heeft zij de
laatste dertig jaar van haar leven weinig
gecreëerd, waardoor er een klein oeuvre
is ontstaan. Een tot de verbeelding spre-
kende uitspraak van haar is: 'Een rondje
is de eeuwigheid zonder einde, zonder
begin. Binnen deze tijdloosheid is het
leven, vol gebeurtenissen, belevenis-
sen, die gedenk je, herdenk je, eer je en
roem je. Daarom maak ik penningen.'

Arnold Nieuwendam

Foto's: Nr. 1. Carla Klein. 9 en 10. A. Nieu-
wendam. Alle anderen van Teylers Museum.

Literatuur:

1. Wessem J. van, (1970). Onder het
kopje *Vereniging voor Penningkunst* be-
spreekt Van Wessem de penning *Zomer*.
De Geuzenpenning 1970/1, pag. 9.
2. Koning, A.J. de, (1973). 'Erasmuspen-
ning in het nieuws'. De Geuzenpenning
1973/1, pag. 1.
3. Heins, K.H. (1975). 'Een penning van
een kenner, Ruth Brouwer'. De Geuzen-
penning 1975/2, pag. 59.
4. Koning, A.J. de, (1989). 'Penningen van
Ruth Brouwer uit de periode 1955-1975'.
De Beeldenaar 1989/5, pag. 194-198.
5. Nieuwendam, A. (1995). '18 vrouwelijke
medailleurs'. Catalogus GALERIE IMAGO.

Een aanvulling van literatuur kunt u vin-
den op: http://www.arnoldnieuwendam.nl/ruth_brouwer.html